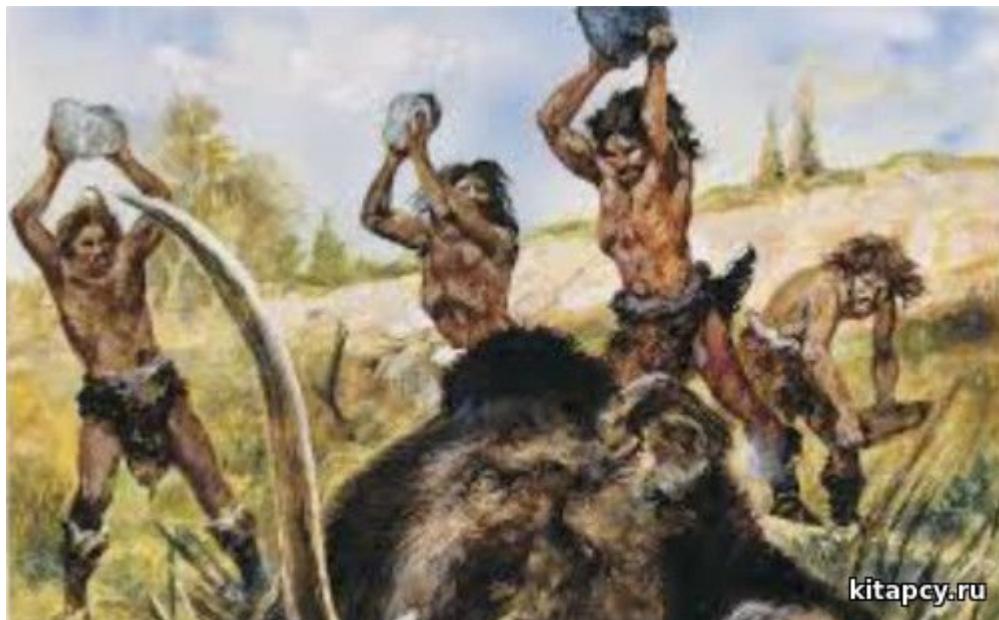

Daş asyrynyň adamlary

Category: Kitapcy, Publisistika, Ylym we tehnologiya

написано kitapcy | 26 января, 2025

Daş asyrynyň adamlary DAŞ ASYRYNYŇ ADAMLARY

kitapcy.ru

Ysraýyldan Dagystana baryan uçaryň ýolagçylarynyň arasynda «jöhit awy» başlandy. Tekbir getiren müňlerçe adam howa menzilini dyr-pytrak etdi, adamlary ýaralady

Dünýäniň arabasy jygyladap başlady. Birnäçe ýerde uruş gidip dur, olar gutarmanka täzeleri başlaýar.

Uly döwletler «eserdeň syýasat» ýöredip, turýan uruслara garşı pozisiýasyny berkitmäge synanyşýarlar.

Emma... bu iş olar ýalam aňsat däl.

Dünýäniň arabasy bir jygyladap başlangoň, onuň nurbatyny näce towlasaňam bolanok, garaşmadyk ýeriňden başga nurbatlary ses ediberýär.

Amaaa...

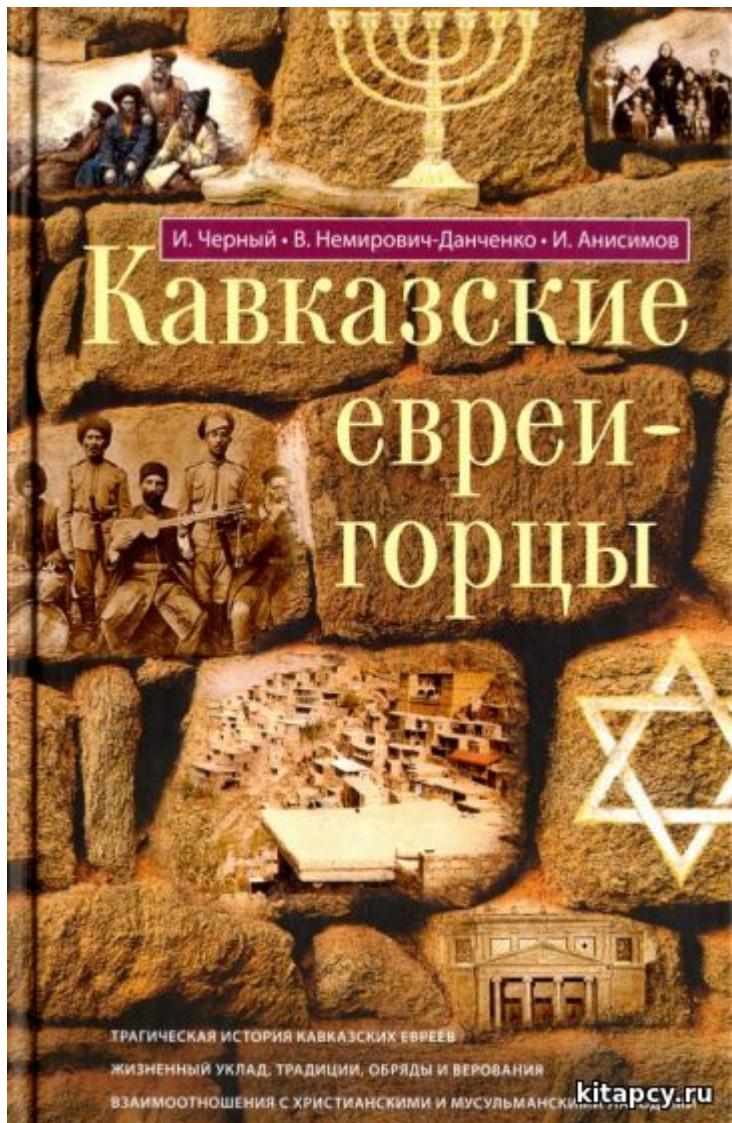
Palestina-Ysraýyl çaknyşyklatyndan utuk gazanmaga başlan Russiya bir pursatda garaşmadyk ýerinden betbagtçylygyň erñegine diredi duruberdi.

Demirgazyk Kawkaz partlamanyň bări ýanyndan gaýtdy.

Hätzirlikçe...

Palestina goldaw bermek, has dogrusy Ysraýly protest etmek üçin başlan kăbir wakalar bela-beteriň çygryny aşdy.

Russiýa Federasiýasynyň düzümindäki Garaçaý-Çerkez, Kabardino-Balkar, Inguşetiýa awtonom respublikalary aýaga galdy. Emma iň uly «hereket» Dagystan respublikasynda çykdy.

• **Dagystanda «jöhit awy»**

Ysraýyldan Dagystanyň paýtagty Mahaçgala barýan uçarda «jöhit gözülegi» (we elbetde tapsalar «jezalandyrma») maksady bilen az salymda üýsen müñlerçe kişi tekbir getirip, köpçüligi duwdagyn etdi.

Howa menzili harap boldy, adamlar ýaralandy, polisiýanyň gulluk awtoulaglaryna hüjüm edildi.

Howa menziline gonan uçar gorkusyna birnäçe sagatlap gapysyny açyp bilmedi.

Açan badyna-da kimdigi näbelli adamlaryň topbagy «sen jöhitmi?» diýip (käbiri-hä diýenogam) käbir adamlary urup-

ýenjip başlady. Birnäçe wideony gördüm. Gäbi azyp halys gözü gapylan adamlar uçaryň dwigatelinin arasyndanam jöhit gözleýär. Bugdaýreňk birini tapybam it ýaly ýenjýärler. Bir ýaş ýigitden soraýarlar:

- Sen ýewreými?
- Ýok, men özbekistanly.
- Subut et onda!
- Ur, ur, Allahu ekber!

Munuň iň howpurgadyjy ýerem ilaty üç milliondan sähel geçýän Dagystanda etniki azlyklardan dagly jöhitleriňm ýasaýandygy... Sözde yslamyň we Palestinanyň adyndan «jöhit awuny» başlan bu howply topbak nireden peýda boldy? Bular ýaly gysga wagtda nädip beýle terakty amala aşyryp bildi. Dagystan hökümeti howpsuzlyk gulluklary we içeri işler edaralary muny nädip görüp bilmedi?

Şu we şuňa meňzeş sowallara Russiyanyň berjek resmi jogaby eýýäm taýýar:

«Wakalarda daşarky güýçler (iň esasy-da Günbatar) rol oýnady».

«Prowokasiýany ukrain faşistleri gurady».

• «Günäñizi ýuwmak üçin gidiň, urşuň»

Dagystan respublikasynyň baştutany Sergeý Melikow agzyny köpürjikledip gygyrýär:

- Mahluklar! Utanaňzokmy bular ýaly zatlary etmäge? Gorkaklar! Bigaýratlar! Haýwandan tapawudy ýok adamlar! Bular ýaly masgaraçylygy edip bildiňiz dälmi, günäñizi ýuwmak üçin gidiň-

de, Ukrainadaky harby operasiýa goşulyp, söweşiň!

Täsin gerek? Ylaýta-da iň soňky «teklip»...

Elbetde, Melikowyň bu wakadan soň kürsüsinden jyda düşmek howpy bar.

Eýse Moskwa näme diýýär? Russiýanyň prezidenti Wladimir Putinem şeýle gaharlymy?

Ýok, rus lideriniň agzyndan hiç hili gaharly söz çykmady. Gaýtam, düýpden alýana meñzeýär. Ol Melikowyň aýdýanlarynyň ondan birinem aýdanok. Elbetde, «Günbataryň eli» temasy aýry gürrüň...

Kreml Demirgazyk Kawkazyň bulaşmagyndan gorkman duranok. Hem bu esasly gorky.

Dagystanda mundan öňem gapma-garşalyklar çykypdy. Mundan soň hasam beterleri bolup biler. Beýleki goňşy respublikalaram we raýonlaram ot halkasynyň içinde.

Rus hökümeti musulman ilatyň bar ýerlerinde juda seresaply bolmaga mejbur.

Russiya Federasiýasynda takmynan 14-15 million musulmanyň ýasaýandygy aýdylýar (ýagny ilatyň ondan biri). Käbir yslam çeşmelerine ynansaň-a 20 miliona ýetipdir...

Tatarystan we Başgyrdystan heniz asuda ýaly. Emma Demirgazyk Kawkaz galagoply... (Diňe Çeçenistan mümkingadar imisala görünýär. Ol ýeriň ketdesi Ramzan Kadyrow kesgitli gürledi: «Kim goh turuzmaga synanyssa, üç gezek asmana atyň, dördünjisinem galmagalçynyň ýazzy maňlaýyna. Göreli bakaly, kim het edip bilýär!»

- Internasionalizm erbet däldi, emma ömri uzak bolmady

Palestina bilen Ysraýylyň arasyndaky ganly wakalar başlan wagty Russiýanyň paýtagtyndan sowukganly we iki tarapa-da deň beýanatlar berilipdi. Gandöküşligiň we dartgynlylygyň güýjemegi bilen birlikde Kreml görnetin Palestinany goldamaga we Ysraýyldyr Günbatara barha berk heñde garşy çykmaça başlady.

Emma mesele diñe «daşary syýasatda amatly pozisiýany» tapmakdan ybarat däle meñzeýär...

Dünýäniň birnäge ýurdy, şol sanda Ýewropa hem has köp protest çykyşlary we terrorçylykly aktlar bilen ýüzbe-ýüz bolmaly bolar. Çünkü ol ýerlerde ýasaýan musulman azlyklaram biynjalyk halda.

Russiýanyň içinde-de birdenkä şeýle howply dartgynlylyk döräberdi. Mahaçgaladaky hülgentçilikleriň gjigibrägem bolsa öňuni aldylar, emma öňuni alyp bilmédik bolsalar yzy gandöküşlige ýazyp bilerdi.

Russiýa betbagtçylygyň bir gyrasyndan gaýtdy diýenimde, şuny göz öňüne tutup aýdýaryn. Wakalar bilen baglanyşykly habarlary okadygymça we täze orta çykan wideolary gördüğimçe gynanýaryn. Bu ýurt ýüzlerce etniki topardan, birnäge dine we mezhebe uýyan raýatlardan doly. Deňagramlylyk saklanylmasa, ildirgiji ýazylan bomba öwrülip biljegini hiç haçanam ýatdan çykaranolalar.

К.М. Курдов

Горские евреи Дагестана

kitapcy.ru

Sowet Соýузында resmi ideologiýanyň aýrylmaz bölegi internasionalizmdi. «Hemme halklar dogandyr» şygary-da şuny aýdýardы.

Käte bular ýaly çemeleşmelerem ýeterlik bolman, goh-galmagal, dawa-jenjel, çaknyşyk, hatda uruş dagy-da bolubererdi. Mysal üçin, Azerbaýjan bilen Ermenistan Sowet respublikalarynyň arasyndaky uruş heniz SSSR dargamazdan üç ýyl öñ başlapdy.

Şonça ýıldan soñ indi uruşlaryň döremegine iň köp sebäpcilik berýän, has dogrusy bahana edilýän milletçilik we din diskriminasiýalary hasam howply ýagdaýa öwrüldi.

Ylym we tehnologiya haýrana goýujuy hemleler bilen bizi adatdan

daşary täze we zamanabap sepgitlere ýetirýänem bolsa, içimizdäki hamlyk, töötänleýin eýe bolan döwlet we dini aýratynlyklarymyz sanlyja ädimde adam öldürme meýlini möçükdirjek ýagdaýa öwrülip bilyär.

Şonuň üçinem biziň daş asyrynyň adamlaryndan parhymyz ýok bolsa gerek.

Hakan AKSAÝ.

«T24» internet gazeti, 02.11 2023 ý. Publisistika